

PREZYDENT MIASTA KRAKOWA

OR-03.0057-3790/CI/10

Kraków, 12. 08. 2010

Pan
Bolesław Kosior
Radny Miasta Krakowa

W uzupełnieniu odpowiedzi z dnia 16 czerwca 2010 r. na Pana interpelację w sprawie wałów przeciwpowodziowych, złożoną na CI Sesji Rady Miasta Krakowa w dniu 26 maja 2010 r., uprzejmie informuję:

Prezydent Miasta Krakowa określony w interpelacji jako „Starosta Grodzki” gospodaruje nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 z późn. zm.) jako organ wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej. Gospodarowanie nieruchomościami polega przede wszystkim na podejmowaniu działań zmierzających do rozdysponowania nieruchomości wchodzących w skład zasobu Skarbu Państwa, tj. m.in. zbywaniu i wydzierżawianiu. Zadania te nie obejmują natomiast budowy i utrzymywania wałów (obwałowań) przeciwpowodziowych, nazwanych w interpelacji „wałami powodziowymi”, bowiem na terenie miasta administruje nimi Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Krakowie (jednostka podległa Marszałkowi Województwa Małopolskiego), jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Zgodnie bowiem z art. 14a ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 z późn. zm.) grunty pokryte wodami powierzchniowymi płynącymi, stanowiącymi własność Skarbu Państwa, są zasobem nieruchomości Skarbu Państwa, do którego nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami. W związku z jednoznacznym brzmieniem przepisów prawa „przekazanie Miastu” wałów przeciwpowodziowych wymaga każdorazowo indywidualnej czynności.

Potwierdzeniem i przykładem takiego stanu rzeczy jest przejęcie przez Gminę Miejską Kraków terenu bulwarów wiślanych, które stanowią jednocześnie wały ochronne. Przejęcie to nastąpiło z dniem 1 kwietnia 2010 r. i wyłącznie w zakresie wynikającym z Porozumienia.

Obwałowania rzek, jako budowle przeciwpowodziowe zgodnie z art. 71 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne zaliczane są do urządzeń melioracji wodnych podstawowych i jako takie w myśl art. 72 ust. 1 tej ustawy stanowią własność Skarbu Państwa i są wykonywane na jego koszt. Natomiast art. 75 ust. 1 stanowi, że *„Programowanie, planowanie, nadzorowanie, wykonywanie () oraz utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych podstawowych należy do marszałka województwa”*. Utrzymanie urządzeń wodnych zgodnie z art. 64 ust. 1 polega na ich eksploatacji, konserwacji oraz remontach w celu zachowania ich funkcji. Podmiotem bezpośrednio realizującym te zadania jest Małopolski

Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, utworzony uchwałą Nr IX/96/99 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 czerwca 1999 r. W kompetencjach MZMiUW leży również utrzymanie naturalnych cieków wodnych (dopływów Wisły) na obszarze całego miasta.

W zakresie w jakim wałów nie przekazano tej jednostce właściwym organem jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej.

Część obwałowań, w tym mury bulwarowe znajdowały się w administracji Okręgowej Dyrekcji Gospodarki Wodnej w Krakowie, aż do jej rozwiązania w 1999 r. Następcą prawnym ODGW jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie.

W dniu 1 kwietnia 2010 r. podpisane zostało porozumienie nr 54/ZIKiT/2010, zarejestrowane w Głównym Rejestrze Umów Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu Dział finansowo-księgowy, w sprawie przekazania – przejęcia majątku Skarbu Państwa położonego na terenie Miasta Krakowa pomiędzy Skarbem Państwa, reprezentowanym przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie a Prezydentem Miasta Krakowa oraz Dyrektorem Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu.

Przedmiotem porozumienia jest przekazanie murów bulwarowych wysokich rzeki Wisły w obrębie Miasta Krakowa. Mury te pełnią w obrębie ścisłego centrum miasta funkcje obwałowań przeciwpowodziowych. Załącznikiem do tego porozumienia są mapy, na których zaznaczone są przedmiotowe mury. Kopię tego porozumienia przekazuję Panu Radnemu w załączeniu.

W trakcie spotkania zorganizowanego przez Wojewodę Małopolskiego w dniu 26 maja 2010 r. z udziałem m.in. Marszałka Województwa, Dyrektora RZGW, Dyrektora Małopolskiego Zarządu Melioracji oraz moim, zgodnie przyjęliśmy, że ze względu na obowiązujące uregulowania prawne a także sytuację faktyczną, do zadań Miasta nie należy utrzymywanie prawidłowego stanu technicznego obwałowań wiślanych oraz prowadzenie inwestycji w tym zakresie.

Jednak ze względu na znaczenie stanu technicznego obwałowań dla bezpieczeństwa powodziowego, Miasto Kraków w zakresie dopuszczonym przepisami prawa (w tym dotyczącymi finansów publicznych) aktywnie współdziała w procesie remontów i modernizacji obwałowań również poprzez planowanie w budżecie Miasta Krakowa, w ramach zawartych porozumień, środków na realizację zadań z zakresu administracji rządowej.

Zgodnie z art. 113 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy Prawo wodne, planowanie w gospodarowaniu wodami obejmuje następujące dokumenty planistyczne:

- plan ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze kraju, z uwzględnieniem podziału na obszary dorzeczy,
- plan ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego.

Zgodnie z art. 79 ust. 2 ustawy Prawo wodne, dla potrzeb planowania ochrony przed powodzią dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej sporządza studium ochrony przeciwpowodziowej, ustalające granice zasięgu wód powodziowych o określonym prawdopodobieństwie występowania oraz kierunki ochrony przed powodzią, w którym w zależności od sposobu zagospodarowania terenu oraz ukształtowania tarasów zalewowych, terenów depresyjnych i bezodpływowych, dokonuje podziału obszarów na:

- 1) obszary wymagające ochrony przed zalaniem z uwagi na ich zagospodarowanie, wartość gospodarczą lub kulturową;

- 2) obszary służące przepuszczeniu wód powodziowych, zwane dalej "obszarami bezpośredniego zagrożenia powodzią";
- 3) obszary potencjalnego zagrożenia powodzią.

Zgodnie z art. 84 tej ustawy, obszary, o których mowa w art. 79 ust. 2, uwzględnia się przy sporządzaniu planu zagospodarowania przestrzennego województwa, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy.

Aktualnie na terenie Miasta Krakowa nie został sporządzony dokument, o którym mowa w art. 79 ust. 2 ustawy Prawo wodne.

W Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa na planszy „U5” są jednak wyznaczone następujące obszary zagrożeń:

- granice i obszar zagrożony wodą stuletnią Q 1%,
- granice i obszar zagrożony wodą tysiącletnią Q 0,1%.

Na etapie ustalania warunków zabudowy, w sytuacji, gdy teren inwestycji znajduje się na obszarze zagrożonym wodą stuletnią i tysiącletnią, Wydział Architektury i Urbanistyki UMK przed wydaniem decyzji ustalającej warunki zabudowy zwraca się do Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK o zaopiniowanie zamierzenia inwestycyjnego. Opinia taka brana jest pod uwagę przy ustalaniu warunków zabudowy, stanowiących integralną część decyzji ustalającej warunki zabudowy (WZ) oraz decyzji ustalającej lokalizację inwestycji celu publicznego (ULICP).

Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK oceniając pod względem zagrożenia powodziowego planowaną inwestycję informuje w swoich opiniach, do jakiej wysokości należy liczyć się z możliwością zalania terenu w przypadku zaistnienia powodzi i wskazuje powinność uwzględnienia tego faktu przez projektanta oraz wykonawcę stosując między innymi odpowiednie rozwiązania techniczne i organizacyjne zabezpieczające realizowaną inwestycję przed negatywnymi skutkami zalania wodami powodziowymi.

Ponadto Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego UMK podaje w swoich opiniach szereg innych wytycznych, które winny być uwzględnione w związku z realizacją inwestycji na obszarze potencjalnego zagrożenia powodzią, np.:

- zaleca ubezpieczenie inwestycji od powodzi i jej skutków,
- wskazuje na konieczność opracowania „Planów operacyjnych ochrony przed powodzią” na czas budowy i eksploatacji, które będą określać zadania i działania związane z zabezpieczeniem ludzi i mienia,
- w celu zmniejszenia ewentualnych strat powodziowych nie zaleca budowy garaży podziemnych.

Przepisami szczególnymi wprowadzającymi ograniczenia w zagospodarowaniu terenów bezpośredniego zagrożenia powodzią są zapisy art. 82 i art. 85 ustawy Prawo wodne.

Zgodnie z art. 82 ust. 2 ww. ustawy, na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią, w szczególności:

- 1) wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych;
- 2) sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;
- 3) zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem lub odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z ich infrastrukturą.

Zgodnie natomiast z art. 85 ust. 1 powołanej ustawy, dla zapewnienia szczelności i stabilności wałów przeciwpowodziowych zabrania się:

- 1) przejeżdżania przez wały oraz wzdłuż korony wałów pojazdami, konno lub przepędzania zwierząt, z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych;
- 2) uprawy gruntu, sadzenia drzew lub krzewów na wałach oraz w odległości mniejszej niż 3 m od stopy wału po stronie odpowietrznej;
- 3) rozkopywania wałów, wbijania słupów, ustawiania znaków przez nieupoważnione osoby;
- 4) wykonywania obiektów budowlanych, kopania studni, sadzawek, dołów oraz rowów w odległości mniejszej niż 50 m od stopy wału po stronie odpowietrznej;
- 5) uszkadzania darniny lub innych umocnień skarp i korony wałów.

Zarówno od zakazów określonych w art. 82, jak i art. 85 ustawy Prawo wodne istnieje możliwość zwolnienia w drodze decyzji. W pierwszym przypadku decyzję taką wydaje dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej (art. 82 ust. 3 pkt 1 ww. ustawy), natomiast w drugim przypadku decyzja taka jest wydawana przez marszałka województwa (art. 85 ust. 3 ww. ustawy).

Zgodnie z art. 83 ust. 1 ustawy Prawo wodne, obszary potencjalnego zagrożenia powodzią obejmują tereny narażone na zalanie w przypadku:

- 1) przelania się wód przez koronę wału przeciwpowodziowego;
- 2) zniszczenia lub uszkodzenia wałów przeciwpowodziowych;
- 3) zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących albo budowli ochronnych pasa technicznego.

Zgodnie z art. 83 ust. 2 powołanej ustawy, na obszarach, o których mowa w ust. 1, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej może, w drodze aktu prawa miejscowego, wprowadzić zakazy, o których mowa w art. 40 ust. 1 pkt 3 (*zakaz lokalizowania na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodzią inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania*), o ile jest to uzasadnione potrzebą ochrony wód, lub zakazy, o których mowa w art. 82 ust. 2, o ile jest to uzasadnione względami bezpieczeństwa ludzi i mienia.

W związku z powyższym uprzejmie informuję, że przepisy ustawy Prawo wodne nie przewidują kategoriycznego (nie przewidującego wyjątków) zakazu budowy na terenach „zalewowych”.

Wydział Architektury i Urbanistyki UMK nie prowadzi rejestrów/statystyk odzwierciedlających ilość i rodzaj decyzji o pozwoleniu na budowę wydanych na terenach zalewowych.

Biorąc pod uwagę znaczny zakres obszaru Krakowa podlegający ocenie, a także fakt, iż średnia ilość wydawanych w ciągu roku decyzji o pozwoleniu na budowę wynosi około 3 000, w kontekście wnioskowanej przez Pana Radnego „listy pozwoleń na budowę” odpowiednią analizę przeprowadził Miejski Zarząd Baz Danych. W załączeniu przekazuję w formie cyfrowej wyniki analizy przestrzennej zawierające zestawienie pozwoleń na budowę wydanych przez Wydział Architektury i Urbanistyki UMK od 2006 r. na obszarach miasta Krakowa, uznanych za potencjalnie zagrożone skutkami powodzi. Kontury obszarów potencjalnie zagrożonych powodzią zostały pozyskane z Biura Planowania Przestrzennego i są zgodne z opracowaniem Biura Studiów i Projektów Budownictwa

Wodnego i Melioracji w Krakowie, wykonanym w 1989 r. w ramach Planów Operacyjnych byłych Dzielnicowych Komitetów Przeciwpowodziowych. Granice tych obszarów zostały wykorzystane jako załącznik graficzny do uchwały Nr LXVI/554/00 Rady Miasta Krakowa z dnia 6 grudnia 2000 r., w sprawie przyjęcia Lokalnego Planu Ograniczania Skutków Powodzi i Profilaktyki Powodziowej dla Krakowa. Stanowiły one także materiał wykorzystany przy opracowaniu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Krakowa.

Wyniki analizy przeprowadzonej przez MZBD zostały zebrane w postaci dwóch raportów w formacie EXCEL, z których jeden odnosi się do pozwoleń na liniowe inwestycje infrastruktury uzbrojenia a drugi dotyczy inwestycji kubaturowych. Wyniki analiz zostały także opracowane w postaci mapy, którą przekazuję w załączeniu w formie cyfrowej oraz jako wydruk papierowy.

Wydział Geodezji nie posiada dokumentacji stanowiącej wykazy lub mapy, na których są naniesione i opisane wały powodziowe. Zgodnie z art. 70, ust. 3 ustawy Prawo wodne ewidencję wód, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów prowadzi marszałek województwa; ewidencja jest udostępniana do wglądu nieodpłatnie.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2005 r. Nr 240, poz. 2027 z późn. zm.) treścią ewidencji gruntów i budynków są dane dotyczące gruntów, budynków i lokali, a także właścicieli, ich danych adresowych oraz informacje o wpisaniu do rejestru zabytków, natomiast treść mapy zasadniczej dzieli się na obowiązkową, którą stanowią punkty osnów geodezyjnych, elementy ewidencji gruntów i budynków, elementy sieci uzbrojenia terenu oraz fakultatywną jako zbiór otwarty, zależny od potrzeb i zamierzeń inwestycyjnych administracji państwowej, samorządowej i podmiotów gospodarczych (instrukcja techniczna K-1).

Z tego względu powiatowy zasób geodezyjny i kartograficzny nie uwzględnia informacji o wałach przeciwpowodziowych.

Zgodnie z art. 24 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy starosta zapewnia nieodpłatnie bezpośredni dostęp do bazy danych ewidencji gruntów i budynków, bez prawa ich udostępniania osobom trzecim: gminom i marszałkom województw – w celu prowadzenia ewidencji wód, urządzeń melioracji wodnych i zmeliorowanych gruntów. Dane opisowe i graficzne ewidencji gruntów i budynków dla Miasta Krakowa w formacie SWDE zostały przekazane do Małopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Krakowie, ul. Raclawicka 56.

Uprzejmie informuję, iż uwzględniając znaczenie dla ochrony przed powodzią takich dokumentów jak projekt planu ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze kraju i studium ochrony przeciwpowodziowej, kierowałem w sprawie ich sporządzenia odpowiednią korespondencję do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie i Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

W sprawie m.in. stanu zaawansowania prac nad sporządzanym studium ochrony przeciwpowodziowej wystąpiłem do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie pismem z dnia 18 maja 2009 r. W odpowiedzi z dnia 15 czerwca 2009 r. zostałem poinformowany, iż „() RZGW w Krakowie nie planuje wykonania studium ochrony przeciwpowodziowej dla rzeki Wisły”.

W dniu 4 września 2009 r. wystąpiłem do Dyrektora RZGW w Krakowie w sprawie zapisów projektu planu ochrony przeciwpowodziowej dla regionu wodnego Górnej Wisły. Plan ochrony przeciwpowodziowej dla regionu wodnego Górnej Wisły jest dokumentem planistycznym wymagany przez ustawę Prawo wodne. Powinien on uwzględniać w szczególności wskazanie obszarów wymagających ochrony dla celów przeciwpowodziowych a ponadto propozycje zmian w obowiązujących już planach

zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z art. 118 ww. ustawy ustalenia planu ochrony przeciwpowodziowej są wiążące przy opracowaniu planów zagospodarowania przestrzennego. Tym samym plan ochrony przeciwpowodziowej stanowi w aktualnym stanie prawnym skuteczny instrument dla ograniczania zabudowy na terenach zalewowych. Brak planu ochrony przeciwpowodziowej dla regionu wodnego Górnej Wisły oceniony został przez Najwyższą Izbę Kontroli jako naruszenie prawa. Zgodnie z uzyskanym stanowiskiem z dnia 10 listopada 2009 r. „Warunkiem koniecznym dla opracowania (...) projektu planu ochrony przeciwpowodziowej regionu jest sporządzenie planu ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze kraju a także studium ochrony przeciwpowodziowej dla zlewni rzek regionu. Plan dla obszaru kraju nie został opracowany, również nie zostało sporządzone studium ochrony przeciwpowodziowej dla Wisły. W tej sytuacji nie było możliwe opracowanie projektu planu ochrony przeciwpowodziowej dla regionu wodnego Górnej Wisły”.

Pismem z dnia 4 września 2009 r. wystąpiłem do Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej m.in. w sprawie prac nad projektem planu ochrony przeciwpowodziowej kraju. Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej opracowuje projekt planu ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze kraju, z uwzględnieniem podziału na obszary dorzeczy w związku z treścią art. 90, ust. 2 ustawy Prawo wodne. Brak planu znacznie utrudnia (a w niektórych przypadkach wręcz uniemożliwia) prawidłową realizację zadań z zakresu ochrony terenów zalewowych. W tej sprawie pismem z dnia 15 stycznia 2010 r. zostałem poinformowany, że „w najbliższym czasie obowiązujące aktualnie przepisy w zakresie ochrony przeciwpowodziowej zostaną znowelizowane”.

Informację na temat działań podjętych w związku z powodzią w maju br. oraz jej skutkach przedstawiłem Radzie Miasta Krakowa na CIII Sesji w dniu 9 czerwca 2010 r. Wersja skrócona tej informacji została opublikowana na stronie internetowej www.krakow.pl.

PREZIDENT MIASTA KRAKOWA

Jack Majchowski

Otrzymują:

1. Adresat+załączniki
2. Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego
3. Wydział Skarbu Miasta
4. Wydział Architektury i Urbanistyki
5. Biuro Planowania Przestrzennego
6. Wydział Geodezji
7. Wydział Kształtowania Środowiska
8. Zarząd Infrastruktury Komunalnej i Transportu
9. Miejski Zarząd Baz Danych
10. Pełnomocnik ds. Ochrony Informacji Niejawnych
11. Biuletyn Informacji Publicznej
12. A/a